

Оперативна інформація **щодо ситуації з програмами профілактики та лікування ВІЛ/ТБ/ВГС/ЗПТ** **у Донецькій та Луганській областях. Огляд діяльності у 2015 році.** **(станом на 27.01.2016)**

МБФ «Альянс громадського здоров'я» (далі – Альянс) з перших днів загострення ситуації в Україні, анексії Криму та початку антитерористичної операції (АТО) на сході країни визначив одним з пріоритетних напрямків своєї діяльності підтримку програм профілактики та лікування ВІЛ, туберкульозу, вірусних гепатитів, а також супровід пацієнтів замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПТ). Альянс ставить перед собою цілі суто гуманітарного характеру – незважаючи на політичні чинники надати максимальну підтримку тим, хто вже отримував послуги з лікування або профілактики, при можливості забезпечити безперервність надання цих сервісів, а також супроводжувати тих клієнтів, які особливо цього потребують. Такий підхід є унікальним як для Альянсу, так і для основного донора – Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією (Глобальний фонд), адже саме зона сходу України є єдиною гарячою точкою в Європі, тут вже майже два роки тривають військові дії, гинуть люди, але при цьому підтримуються масштабні програми профілактики та лікування ВІЛ/ТБ.

Ситуація із забезпеченням впровадження комплексних заходів профілактики та лікування ВІЛ, туберкульозу та гепатитів на сході України (у зоні проведення АТО) у 2015 році була стабільно напруженою і продовжує залишатись такою з початком 2016 року.

Основні результати:

- Силами **11** партнерських місцевих неурядових організацій Альянс продовжує підтримувати роботу проектів з профілактики ВІЛ/ІПСШ серед груп ризику у **19** населених пунктах тимчасово неконтрольованої Україною території Донецької та Луганської областей (Донецьк, Горлівка, Дебальцеве, Єнакієве, Макіївка, Зуївка, Кіровське, Миронівка, Світлодарськ, Харцизьськ, Луганськ, Рубіжне, Алчевськ, Брянка, Перевальськ, Стаханов, Антрацит, Червоний Луч, Краснодон) та у **21** населеному пункті на контрольованій території (Маріуполь, Слов'янськ, Червоний Лиман, Миколаївка, Костянтинівка, Дружківка, Дмитров, Красноармійськ, Родинське, Селідове, Артемівськ, Дзержинськ, Авдіївка, Краматорск, Добропілля, Сєверодонецьк, Кременна, Лисичанськ, Новоайдар, Рубіжне, Сватово). В рамках вказаних проектів на непідконтрольних Україні територіях понад **33 тисячі** клієнтів з числа найуразливіших до інфікування ВІЛ категорій населення отримують відповідні послуги з профілактики ВІЛ/ІПСШ. За попередніми даними, протягом 2015 року в рамках проектів на Донбасі за результатами скринінгу швидкими тестами на ВІЛ було виявлено **495** нових ВІЛ-позитивних клієнтів.

- У 2015 році Альянсом були проведені закупівлі та здійснено **7** поставок гуманітарних вантажів на тимчасово неконтрольовані Україною території Донбасу: понад **8,3 млн.** тест-систем, презервативів, шприців тощо, а також 48 182 упаковок препаратів для безперервного лікування **773** хворих на мультирезистентний туберкульоз. Зазначені масштабні поставки вдалося здійснити завдяки підтримці донора – Глобального фонду – та налагодженню ефективної взаємодії з партнерами і державними органами – Українським центром контролю за соціально небезпечними хворобами МОЗ України, Всесвітньою організацією охорони здоров'я (WHO), Міжнародним комітетом червоного хреста (ICRC), організацією «Лікарі без Кордонів» (MSF), Мінсоцполітики України.
- Станом на 27.01.2016 року заходами проекту Альянсу з підтримки пацієнтів ЗПТ-внутрішньо переміщених осіб з зони АТО та Криму, охоплено **215** осіб у **8** областях України. З них: 120 пацієнтів із зони АТО Луганської області, 85 – з зони АТО Донецької області та 10 – з Криму. До проекту залучено **14 міст/17** сайтів ЗПТ. Завдяки отриманим послугам 94% учасників проекту стали на облік як вимушені переселенці, 42% працевлаштувались постійно, або тимчасово, 19% отримали пенсії по інвалідності, 5% отримали державну допомогу на дітей, діти були влаштовані до дитячих дошкільних закладів та шкіл тощо. Вже без підтримки зазначених проектів майже 150 пацієнтів продовжують отримувати ЗПТ за новим місцем проживання та, при потребі, лікування ВІЛ-інфекції та туберкульозу, або повернулися додому на території, де завершилися активні бойові дії.

Основні тенденції 2015 року щодо надання послуг з лікування та профілактики на неконтрольованих Україною територіях:

- Серйозні складнощі у постачанні медичних препаратів для лікування ВІЛ/ТБ неодноразово ставили під загрозу життя майже 8000 ВІЛ-позитивних пацієнтів.
- Понад 500 пацієнтів ЗПТ у 2015 році вимушені були припинити лікування (всього з початку війни у травні 2014 р. - понад 900) через рішення влади «ЛНР» про зупинку програм, вичерпання запасів препарату на території, що контролюється «ДНР» та бюрократичні режимні обмеження з боку Уряду України. На даний момент лише 92 пацієнти у Донецьку все ще продовжують проходити ЗПТ з мінімальним дозуванням метадону.
- Більшість міжнародних гуманітарних організацій, у т.ч. агенції ООН, завдяки співпраці з якими Альянсу вдавалося постачати на неконтрольовану територію лікарські засоби та витратні матеріали, вимушені були покинути територію, що перебуває під контролем «ЛНР» та «ДНР» [через ультимативну заборону роботи](#). Лише в грудні 2015 року вдалося відновити постачання препаратів для лікування туберкульозу на непідконтрольовану територію Донецької області. Програми профілактики ВІЛ/ІПСШ за підтримки Альянсу продовжують впроваджуватись і на непідконтрольних Україні територіях, де понад 25 тисяч клієнтів з числа найуразливіших категорій отримують відповідні послуги.
- З 2015 року Альянс розпочав співпрацю з Міністерством оборони України, зокрема щодо тестування на гепатит С та розповсюдження профілактичної інформації серед військовослужбовців. Результати тестувань та досліджень свідчать про високий рівень ризикованої поведінки військовослужбовців та значну кількість позитивних тестів на ВГС серед тих бійців, хто перебуває на лікуванні через отримані поранення.

Замісна підтримувальна терапія (ЗПТ)

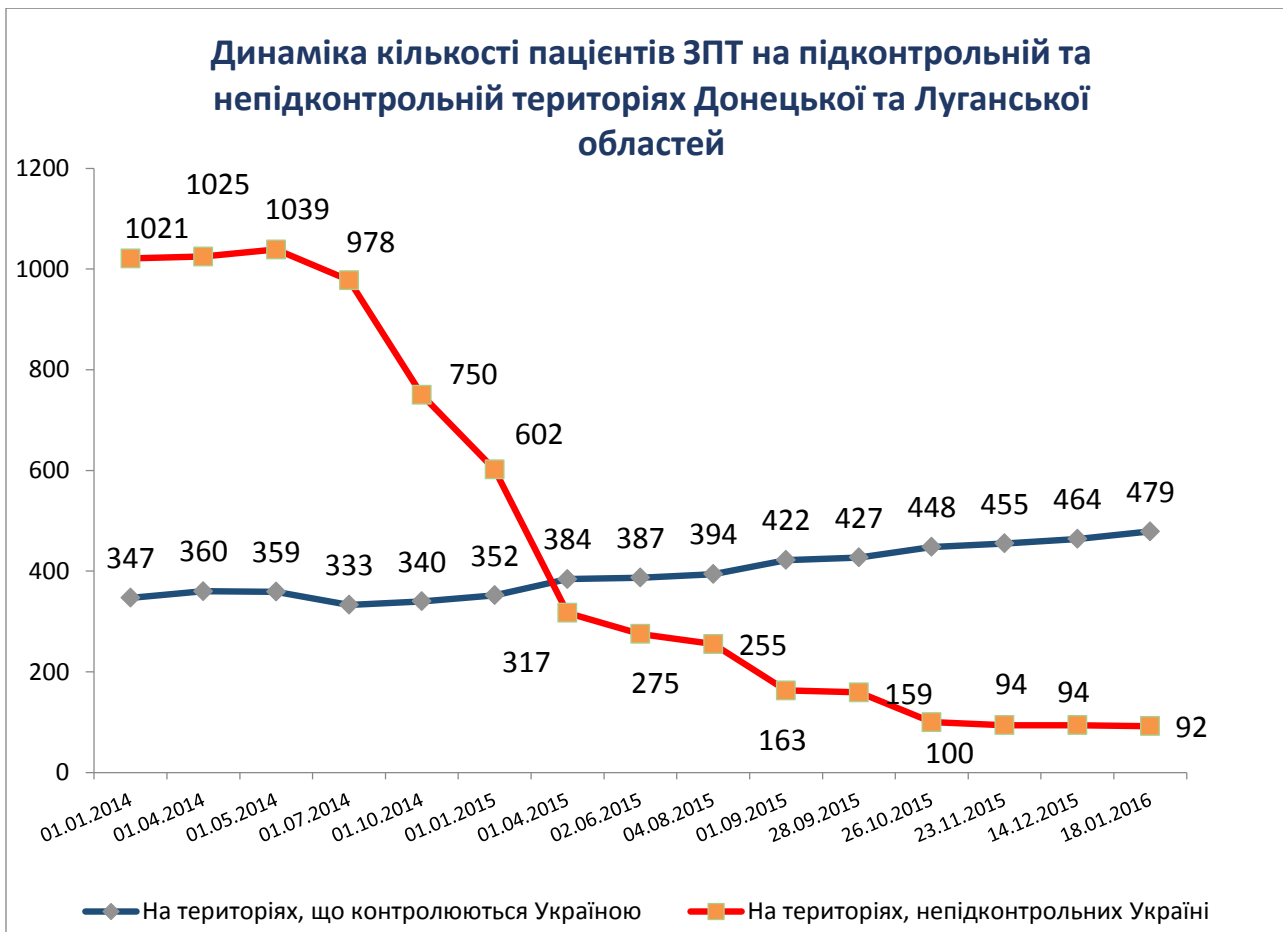
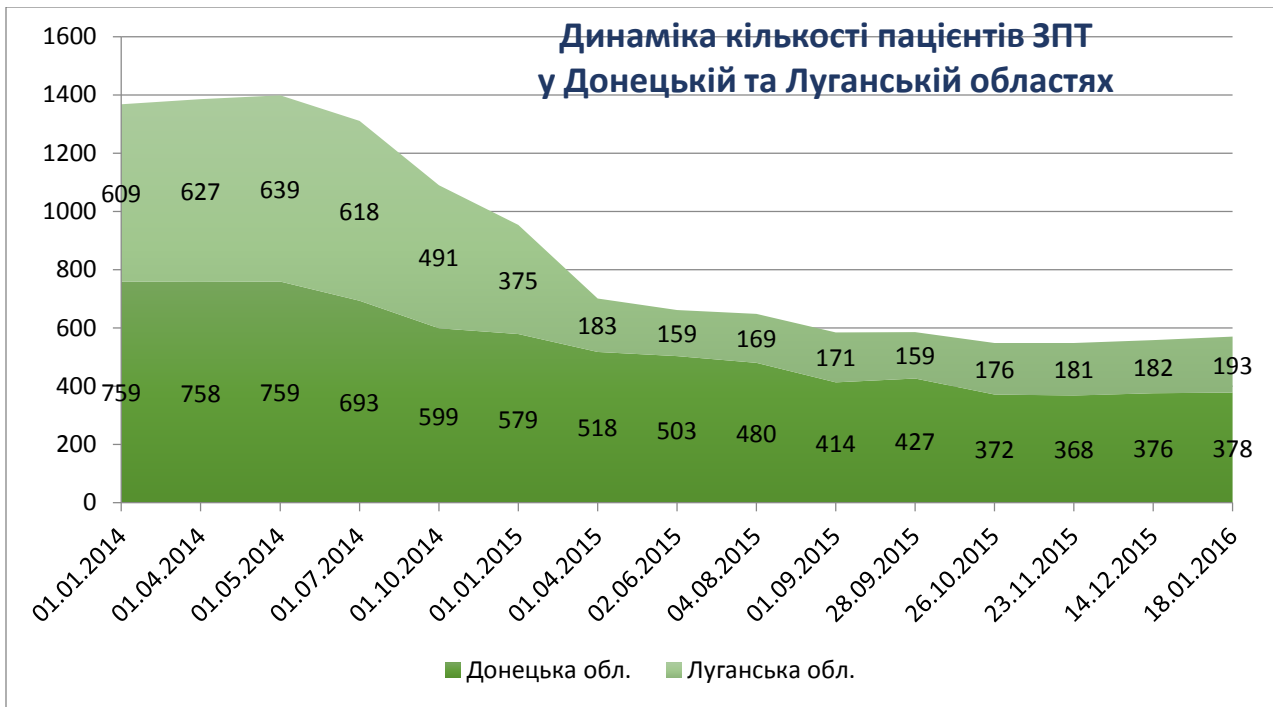
У серпні 2015 р. понад 90 пацієнтів ЗПТ у Горлівці, що перебуває під контролем «ДНР», змушені були припинити лікування через повне вичерпання запасу препаратів, з цієї ж причини у жовтні 2015 р. було припинено лікування для 54 пацієнтів ЗПТ у м. Макіївка. Ще наприкінці травня на підставі «невідповідності законодавству ЛНР» була остаточно припинена ЗПТ на неконтрольованій території Луганської області.

На території, підконтрольній «ДНР», у Донецьку, продовжує функціонувати лише один сайт, де 92 пацієнти отримують препарат у мінімальному середньодобовому дозуванні - 25 мг. Фактично, пацієнтам проводиться довготривала детоксикація зі зниженням дозування препарату. За наявними даними запасу препарату залишилося на 1 місяць.

Через режимні та нормативні обмеження, впроваджені Урядом України у зоні АТО у грудні 2014 року, та відсутність відповідного дозвільного рішення доставки наркотичних препаратів ЗПТ до неконтрольованої території Донецької області припинені. Всього з початку бойових дій більш ніж 900 пацієнтів були позбавлені лікування ЗПТ, переважно саме через вичерпання запасів необхідних лікарських препаратів. Запаси бупренорфіну у зоні АТО остаточно закінчилися ще у лютому 2015 року.

Інформація щодо забезпечення ЗПТ в Луганській та Донецькій областях (станом на 27.01.2016)

	Донецька область	Луганська область	Всього	Різниця у порівнянні з інформацією за 28.09.2015
Кількість пацієнтів станом на 1.05.2014	759	639	1398	
Фактична кількість пацієнтів станом на 27.01.2016	378	193	571	-15
Кількість пацієнтів, у т.ч.:				
на території, що контролюється Україною	286	193	479	+52
на території, що не контролюється Україною	92	0	92	- 67
Кількість сайтів:				
на території, що контролюється Україною	4	2	6	0
на території, що не контролюється Україною	1	0	1	-1

Втручання поліції у роботу програми ЗПТ та порушення прав пацієнтів у Слов'янську

22.01.2016 понад 60 пацієнтів ЗПТ були затримані працівниками національної поліції і у примусовому порядку доставлені з наркологічного диспансеру м. Слов'янська до місцевого відділку поліції (контрольована Україною територія), де їх тримали від 2 до 5 годин без відповідного процесуального оформлення. До пацієнтів застосовувалися заходи фізичного та психологічного впливу. Метою таких зухвалих незаконних дій поліції була, нібито, перевірка «підоблікового контингенту» на причетність до нерозкритого тяжкого злочину.

Після втручання у ситуацію місцевих активістів, Національної гарячої лінії з питань ЗПТ, Альянсу та подання відповідних скарг пацієнтів було відпущено. Альянс ініціював проведення перевірки з метою притягнення до відповідальності винних працівників міліції та недопущення подальших подібних порушень.

Гуманітарні проекти Альянсу з підтримки пацієнтів ЗПТ - внутрішньо переміщених осіб з зони АТО та Криму

3 травня 2014 р. за підтримки низки донорських організацій (МБФ «Відродження», СНІД-Фонд Елтона Джона, Група Помпиду Ради Європи та Глобального фонду) Альянс впроваджує проект підтримки пацієнтів ЗПТ з анексованого Криму та зони АТО (Донецької та Луганської областей). Серед послуг проекту – оперативне вирішення питань щодо включення пацієнтів до програми ЗПТ на контрольованих територіях, при необхідності – обстеження на ВІЛ, ТБ та інша медична допомога. Окрім того, учасники проекту забезпечені цілодобовим соціальним супроводом/індивідуальним кейс-менеджментом для допомоги в адаптації та соціалізації на новому місці, умовами для проживання (оплачується оренда житла), продуктовими наборами та гігієнічними пакетами. Їм надається допомога у працевлаштуванні, поновленні, за необхідності, документів. Завдяки отриманим послугам 94% учасників проекту стали на облік як вимушені переселенці, 42% працевлаштувались постійно або тимчасово, 19% отримали пенсії по інвалідності, державну допомогу на дітей отримали 5%, діти були влаштовані до дитячих дошкільних закладів та шкіл тощо.

Вже без підтримки зазначених проектів майже 150 пацієнтів продовжують отримувати ЗПТ за новим місцем проживання та, при потребі, лікування ВІЛ-інфекції та туберкульозу, або повернулися додому на територію, де завершилися активні бойові дії.

3 червня 2015 р. проект фінансується за кошти Глобального фонду. За цей період його географію розширено на 14 міст/17 сайтів ЗПТ у 8 областях. Вперше до проекту включені 7 сайтів, які знаходяться на контрольованій території Луганської та Донецької областей (в т.ч. новий сайт в м. Рубіжне, Луганської області, який почне функціонувати після ремонту та оснащення приміщення). Саме ці сайти користуються найбільшим попитом серед переселенців, тут зосереджено 46% всіх клієнтів проекту. Завдяки співпраці з Департаментами охорони здоров'я Луганської та Донецької областей для забезпечення та збільшення прийому пацієнтів, які прибувають із зони АТО, видані накази щодо перерозподілу препаратів ЗПТ між сайтами області, для яких здійснюються регулярні поставки. На сайтах Луганської області забезпечено видачу пацієнтам препаратів ЗПТ на 7-10 днів за рецептами або безпосередньо на сайті. У Донецькій області це питання у стадії вирішення.

Станом на 27.01.2016 року заходами проекту охоплено 215 осіб у 8 областях України. З них: 120 клієнтів з зони АТО Луганської області, 85 – з зони АТО Донецької області та 10 – з Криму.

«Ми з Горлівки, учасниками програми замісної терапії стали якраз перед війною. Були дуже задоволені, життя почало налагоджуватися, знайшли роботу, тільки гроші почали збирати, тільки батьки зраділи, що у нас все добре, - а тут війна, бомбардування і все. Спочатку якимось перебивалися, поки препарат був, а як запаси скінчилися - не знали, що й робити. Ми вирішили виїхати на контрольовану територію. Як їхали - це окрема історія, своїм ходом, без перепусток, дуже довго, але тепер у нас все добре. До війни в Горлівці на ЗПТ було 350 чоловік, а зараз програми немає, декілька людей вже померло - у них просто все почало відмовляти, передозування».

(Володимир та Олена, пацієнти ЗПТ, зараз живуть у Слов'янську).

В рамках проекту Глобального фонду вперше передбачена технічна допомога для ремонту та облаштування сайтів ЗПТ, які функціонують на контрольованій території Донецької та Луганської областей. На даний час закуплено обладнання, проведено ремонти приміщень сайтів в Слов'янську, Краматорську та Маріуполі, завершено підготовку до проведення ремонтних робіт в Лисичанську та Рубіжному.

Особистий досвід: історія Руслана: *Я сам з Луганська, з 2009 року приймаю замісну терапію. До цього було все сумно, багато судимостей, приводів. З початком лікування життя налагодилось, все було чудово - робота, сім'я, почав займатися бізнесом. Але коли у нас все це почалося, ми вже зрозуміли, до чого йде. Більш розсудливі стали їхати відразу, нам почали знижувати дозування. Потім була блокада, в місто не надходили ліки, багато хто виїхав, але в мене хвора мати, треба було допомагати, я весь час залишався там. Сайт працював, але проблем вистачало. Коли дозування стали мінімальними, я зрозумів, що треба йти. Так я опинився в Дніпропетровську.*

Півроку був без роботи, заробляв дрібними підробітками. Потім, познайомився з директором місцевої громадської організації. Спочатку допомагав їм на добровільних засадах - зробити веб-сайт, підтримати сторінки в соцмережах, фотографувати. Потім з'явилася вакансія соціального працівника на сайті, і зараз я працюю в організації, мені подобається допомагати іншим.

Хотілося б тут залишитися. Там, в ЛНР, життя немає ніякого. Сім'я моя там, мати і сестра, але мені там місця немає... Зарплата соцпрацівника невисока, але це робота, тому планую залишитися тут, життя триває.

Профілактика ВІЛ: програми зменшення шкоди

Альянс продовжує підтримувати роботу проектів з профілактики ВІЛ/ПСШ серед груп ризику на базі 11 партнерських неурядових організацій в Донецькій та Луганській областях, з них 5 працюють як на підконтрольній, так і на непідконтрольній території та 2 - виключно на непідконтрольній. З усіма ними підписані договори, рахунки організацій, які продовжують працювати на непідконтрольній території, виведені в банківські установи на підконтрольну Україні територію, на них перераховано грошові кошти для оплати заробітної плати співробітників та виплат залученим консультантам проектів.

Спільні зусилля Альянсу та партнерів дозволяють ВІЛ-сервісним організаціям регіону відчувати впевненість у тому, що їхня робота необхідна, а проблемні питання можна вирішувати навіть в умовах збройного протистояння.

Працівники ВІЛ-сервісних НУО надають послуги в складних умовах, часто пов'язаних із ризиком для здоров'я та життя. Так в 2014 році в м. Луганську мобільна амбулаторія, надана Альянсом, потрапила під артилерійський обстріл та дістала серйозні руйнування (більше 11 осколкових ушкоджень) та не підлягає подальшій експлуатації. З цього часу більше навантаження лягає на соціальних працівників.

Мінімальний пакет послуг профілактики ВІЛ/ПСШ надається клієнтам проектів на всіх пунктах надання послуг Донецької та Луганської областей. Показники з охоплення СІН, РКС, ЧСЧ мінімальним пакетом виконуються у повному об'ємі. У 2015 році перевиконано охоплення за всіма вразливими групами (див. таблицю нижче). Це пов'язано з тим, що клієнти частіше звертаються за послугами у проекти у зв'язку зі значним погіршенням матеріального стану в існуючих кризових умовах військового протистояння у регіоні, високим рівнем безробіття, значним подорожчанням в аптеках шприців, презервативів та інших засобів.

Охоплення представників уразливих до ВІЛ груп населення проектами профілактики за 2015 рік*

Область	СІН			РКС			ЧСЧ		
	План	Факт	%	План	Факт	%	План	Факт	%
Донецька	27 799	29 901	108%	1 474	1 806	123%	1 084	1 143	105%
<i>у т.ч. на неконтрольованих територіях</i>		23 807			1 129			320	
Луганська	8 009	9 481	118%	704	857	122%	-	-	-
<i>у т.ч. на неконтрольованих територіях</i>		7 299			857				
ВСЬОГО*		39 230			2 663			1 143	
<i>у т.ч. на неконтрольованих територіях*</i>		31 025			1 986			320	

* Підсумкові цифри вказують кількість осіб (не візитів), які отримують профілактичні послуги в різних організаціях/регіонах

В проектах надається послуга тестування за допомогою швидких тестів на ВІЛ та інші інфекції, які передаються статевим шляхом. За попередніми даними за період з 01.01. по 31.12.2015 року в проектах, що діють на території Донецької області, швидкими тестами на ВІЛ були протестовані **26 483** представники уразливих груп (з них у 312 (1,2%) виявлено позитивні результати), в Луганській області було протестовано на ВІЛ **7 727** клієнтів проектів (з них у 183 (2,4%) виявлено позитивні результати).

Клієнти дуже вдячні, що їх не залишили напризволяще в складній ситуації і продовжують надавати послуги профілактики, тому що крім працівників ВІЛ-сервісних організацій вони не кому не потрібні. Цитати з розмов з клієнтами:

«Велике спасибі, що нас не кинули»

«Ми тут, крім організації, нікому не потрібні»

«Якби не співробітники НУО, ми б не знали, як нам виживати».

Впродовж зазначеного періоду у Донецькій області було проведено 6 253 тестувань на ІПСШ (на гепатит С - 4430, на гепатит В - 414, на гонорею - 287, на сифіліс - 837, на хламідіоз - 285), виявлено 929 (15%) позитивних результатів. У Луганській області було проведено 1839 тестувань на ІПСШ (на гепатит С - 1199, на гепатит В - 191, на гонорею - 99, на сифіліс - 282, на хламідіоз - 68), виявлено 447 (24,3%) позитивних результатів. Також серед клієнтів проектів профілактики розповсюджувалися презервативи – 1 030 510 шт. у Донецькій області, 297 084 шт. - у Луганській, роздано шприців та голок: у Донецькій області 2,6 млн. шт., у Луганській області - 873 тис. шт.

Проекти як на підконтрольній, так і на непідконтрольній територіях Луганської та Донецької областей забезпечено роздатковими матеріалами для надання послуг СІН, РКС, ЧСЧ. Так, за погодженням з Глобальним фондом і Робочою підгрупою з питань охорони здоров'я при офісі ВООЗ в Україні, у листопаді 2015 року Альянсом доставлено довгостроковий запас профілактичних матеріалів, виробів медичного призначення, тестів тощо для проектів, які надають послуги на непідконтрольній території Донецької та Луганської областей. Доставка відбулась, у тому числі, завдяки підтримці партнерських організацій на місцях.

Окрім заходів, спрямованих на безпосередню профілактику ВІЛ/ІПСШ, працівники НУО в зоні АТО надають інші соціальні послуги для клієнтів, які їх вкрай потребують, – послуги перукаря, сприяння в отриманні гуманітарної допомоги, святкові заходи для дітей клієнтів проекту і т.п.

Завдяки високому професіоналізму та наполегливості керівників НУО практично для всього персоналу НУО, який працює на непідконтрольній Україні території, вдалося оформити перепустки нового зразка. Таким чином, соціальні працівники проектів з Донецької та Луганської областей отримали можливість більш-менш вільно переміщатися між контрольованою та неконтрольованою територіями.

Моніторинг проектів

Ефективне впровадження програм профілактики неможливе без дієвого моніторингу, що в умовах триваючих бойових дій є проблематичним. Втім, Альянс пішов на обґрунтований ризик, на конкурсній основі було відібрано консультантів для здійснення моніторингових візитів, і в складних умовах ведення бойових дій проведено програмний та фінансовий моніторинг 11 проектів у Донецькій та Луганській областях, в тому числі і на непідконтрольних територіях. Роботу всіх проектів, як на підконтрольній, так і непідконтрольній територіях підтверджено. Експертами відмічено високу мотивацію та підготовку працівників ВІЛ-сервісних НУО та виконання ними своїх обов'язків. Окрім моніторингу на місцях відбувається моніторинг проектів за допомогою аналізу онлайн бази даних SYREX, оцінка результатів роботи проектів, перевірка низки первинних документів, а також шляхом перевірки звітності, обговорення налагодження роботи в регіонах, вирішення проблемних питань тощо.

«Ми дорожимо своєю роботою! Труднощі нас не зупиняють! Величезна подяка Альянсу за підтримку! У такий важкий час не кинули напризволяще клієнтів, які приходять в нашу організацію вже багато років!».

Цитата з розмови з соцпрацівниками ГО «Лінія життя міста Горлівка»

Забезпечення роздатковими матеріалами та швидкими тестами

Протягом року за рахунок чотирьох здійснених за сприяння міжнародних гуманітарних організацій доставок Альянс зміг перевезти в окуповану частину Донбасу більше 8 млн. одиниць витратних матеріалів. Особливо масштабною виявилась поставка у листопаді 2015 р. Адже завдяки їй програмна діяльність чотирьох партнерських НУО у Донецькій області і двох у Луганській відтепер забезпечена щонайменше до липня 2016 року, а в щодо тестування на ВІЛ, гепатити та ІПСШ – до кінця 2016 р.

Кожній з цих поставок передувала кропітка робота з отримання всіх необхідних дозволів і узгодження доставки з структурами, які контролюють обидва боки територій. Необхідно додати, що введення акредитації і реєстрації міжнародних НУО окупаційною владою суттєво ускладнило існування раніше ефективних механізмів доставки вантажів на ці території. Таким чином, протягом року Альянсу довелося кілька разів змінювати схеми доставки для постійного забезпечення програм витратними матеріалами. Команда з закупівель продовжує постійно аналізувати ситуацію з режимом транспортування і можливостями для подальших доставок.

Профілактика та лікування туберкульозу

Рання діагностика туберкульозу серед груп ризику

11 НУО в Донецькій та 4 НУО в Луганській областях реалізують компонент з раннього виявлення туберкульозу (ТБ) серед груп ризику. За попередніми даними з 01.01. по 31.12.2015 року в Донецькій області скринінгове анкетування на ТБ пройшли 17 534 клієнти НУО, з яких у 1765 було виявлено позитивний результат. 1045 (59,2%) осіб отримали діагностичні послуги з ТБ на базі лікувально-профілактичних закладів (ЛПЗ), з них для 51 встановлено діагноз туберкульозу. В Луганській області скринінгове анкетування на ТБ пройшли 7 548 клієнтів, з яких у 964 було виявлений позитивний результат. 931 (96,6%) особа отримала діагностичні послуги з ТБ на базі ЛПЗ, з них у 22 встановлено діагноз ТБ. Загалом, з 73 осіб із встановленим діагнозом туберкульозом 65 розпочали лікування (89%).

Супровід хворих на мультирезистентний туберкульоз

У 2015 році 15 пацієнтів з мультирезистентним туберкульозом (МР ТБ) на підконтрольних Україні територіях Луганської області отримували супровід на амбулаторній фазі лікування, який здійснювався медсестрами Товариства Червоного Хреста України, субреципієнта Альянсу. На непідконтрольних територіях області супровід пацієнтів з МР ТБ не проводиться, оскільки діяльність Червоного Хреста там заборонена і ніяких даних щодо лікування там пацієнтів, хворих на ТБ нема. У Донецькій області супровід надається 122 пацієнтам з МР ТБ, з них 13 отримують послуги на непідконтрольній Україні території, послуги надаються Товариством Червоного Хреста, представники якого щоденно відвідують пацієнтів, видаючи їм протитуберкульозні препарати, які доставлені Альянсом. Дані про пацієнтів вносяться в національний реєстр.

Я хвора на туберкульоз, пенсію не отримую, тому грошей на щоденні поїздки в тубдиспансер у мене нема. Дуже вдячна медсестрам Червоного Хреста, які щодня приходять і приносять необхідні ліки, інакше я б не змогла продовжувати лікування.

Пацієнтка з Донецька

Поставки протитуберкульозних препаратів на тимчасово неконтрольовані території.

Наприкінці 2015 р. суттєво загострилась ситуація з діяльністю гуманітарних місій міжнародних організацій, які не лише надавали підтримку пацієнтам, а й були платформою для безперервного продовження послуг із профілактики та лікування ВІЛ. Так міжнародна організація «Лікарі без кордонів» (MSF) була позбавлена реєстрації в «ДНР», що зробило неможливим для Альянсу постачати медичні препарати і матеріали, в т.ч., одноразові шприци, засоби захисту тощо на тимчасово неконтрольовану територію. Наприкінці вересня з проблемами також зіткнувся і Міжнародний Комітет Червоного Хреста, що тимчасово призупинив доставку гуманітарних вантажів, у т.ч. медикаментів. Особливо критично ці негаразди відзначились на забезпеченні найуразливіших груп населення, які мешкають у цій зоні. З позитивних новин необхідно відзначити останні поставки товарів для профілактики ВІЛ і медпрепаратів проти ТБ, здійснені Альянсом, доставки UNICEF і відновлення ефективної роботи Міжнародного Комітету Червоного Хреста.

Наприкінці грудня Альянс доставив в Донецьк вже другу з початку року партію препаратів для лікування мультирезистентного туберкульозу. Партія складалась з 21,5 тис. упаковок семи життєво необхідних лікарських засобів (у т.ч. капреоміцин, канаміцин тощо). Ними ми змогли забезпечити лікування 130 хворих на базі Донецької обласної клінічної туберкульозної лікарні (м. Донецьк).

Доставка виконана у спеціально обладнаному транспорті з метою дотримання температурного режиму транспортування лікарських засобів у зимовий період.

Поставці передували тривалі узгодження, передусім із «владою» окупованої частини Донецької області.

Нагадаємо, попередні партії протитуберкульозних препаратів були доставлені до спеціалізованих лікувальних закладів Донецька і Луганська у липні-серпні 2015 р. Загалом за рік до окупованих частин Донбасу доставлено 48 182 упаковки ліків. Усі ці препарати закуплені виключно за рахунок коштів, наданих Глобальним фондом.

Лікування вірусного гепатиту С (ВГС).

Лікування ВГС пегінтерфероном у Донецькому обласному центрі СНІДу на даний час завершилось. Всього на базі Центру пройшли лікування 5 осіб з числа ВІЛ позитивних пацієнтів ЗПТ.

Наявні та потенційні ризики

На Сході України спостерігається очевидний дефіцит кадрів: виїхали лікарі, соцпрацівники, деякі померли. Наявна система постановки на облік хворих передбачає проходження діагностики виключно на підконтрольній Україні території, результати досліджень на базі Донецького центру СНІДу не визнаються. Відповідно, без постановки на диспансерний облік хворий не може отримати лікування. Чимала кількість хворих на ВІЛ, ТБ та представники уразливих груп не мають достатніх коштів, або навіть необхідних документів для перетину лінії зіткнення та проходження діагностики/отримання лікування на контрольованій території. Ситуація може бути вирішена шляхом узгодження питання щодо визнання результатів діагностики, проведеної лікувальними закладами на неконтрольованій території, та призначенням курсів терапії для таких пацієнтів. Подібний механізм тривалий час застосовувався в рамках програм за підтримки ГФ у Грузії (Абхазія).

Понад 90 пацієнтів ЗПТ у Донецьку можуть залишитися без лікування через остаточне вичерпання запасу лікарського препарату (метадон) до кінця лютого.

Збільшення інтенсивності ризикованої сексуальної поведінки, у т.ч. серед чисельних військових контингентів обох сторін військового конфлікту, активізація секс-роботи, високий рівень міграції, кількість внутрішніх переселенців та проблеми організації медичної допомоги у зоні АТО є серйозними та реальними факторами ризику щодо можливості істотного підвищення рівня захворюваності на ВІЛ/ІПСШ/ТБ, як у зоні АТО, так і в інших областях України.

Скринінг на ВІЛ/ВГС/ІПСШ для мобілізованих, призовників та контрактників практично не проводиться, а безпосередньо у зоні проведення військових дій майже відсутні засоби профілактики вірусних інфекцій.

Необхідні системні заходи щодо охоплення профілактичними сервісами відповідних нових уразливих категорій населення (у першу чергу військовослужбовців АТО, мобілізованих/демобілізованих), забезпечення презервативами та доступності тестування на ВІЛ/ІПСШ тощо.

Детально про гуманітарну ситуацію на сході України станом на 19.01.2016 можна дізнатися з [бюлетеня](#) Управління ООН з координації гуманітарних питань (UNOCHA), [звіту](#) Агентства ООН у справах біженців, а також [звітів](#) Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ.

МБФ «Альянс громадського здоров'я»

*Контактна особа: Мирослава Андрущенко
e-mail: andrushchenko@aph.org.ua
Тел. (044) 490 54 85 дод. 229*

Національна лінія телефону довіри з проблеми ВІЛ/СНІД: 0-800-500-451

Всеукраїнський телефон довіри з питань ЗПТ: 0-800-507-727